

Hallintosäännön hyväksyminen

Kaupunginhallitus 20.05.2025 § 104

Valmistelija

Kaupunginjohtaja Vesa Rantala ja hallintojohtaja Liisa Salo 15.5.2025

Kuntalain 90 §:n mukaan jokaisessa kunnassa on oltava hallintosääntö. Hallintosäännössä annetaan lain mukaan tarpeelliset määräykset ainakin kunnan hallinnon ja toiminnan järjestämisestä, päätöksenteko- ja hallintomenettelyistä ja valtuuston toiminnasta. Hallintosääntö on kunnan hallinnon ja toiminnan keskeisin ohjausväline.

Kunnan ja kuntayhtymän päätöksenteko- ja hallintomenettelyistä säädetään kuntalain 12 luvussa. Kuntalain lisäksi menettelyä ohjaavat muun muassa hallintolaki ja hallinnon yleiset periaatteet.

Kuntalain lähtökohtana on, että hallintosäännössä annetaan kaikki tarpeelliset määräykset kunnan hallinnon, toiminnan, päätöksenteko- ja hallintomenettelyn sekä valtuuston toiminnan järjestämisestä. Hallintosäännössä annetaan myös tarpeelliset määräykset hallinnon ja toiminnan järjestämisestä, päätöksenteko- ja hallintomenettelyistä sekä valtuuston toiminnasta valmiuslain 3 §:n mukaisissa poikkeusoloissa sekä kuntalaissa tarkoitetuissa normaaliolojen häiriötilanteissa.

Hallintosäännössä määrätään kunnan eri viranomaisten toimivallan jaosta ja tehtävistä. Hallintosäännössä ei pääsääntöisesti toisteta laissa toimielimille säädettyjä tehtäviä.

Kuntalain 14.1 §:n lähtökohdan mukaan valtuusto käyttää kunnan päätösvaltaa. Kunnan päätösvalalla tarkoitetaan kunnan toimivaltaan lain mukaan tai muuten kuuluvia asioita, joissa kunta siis voi tehdä taikka joissa sen edellytetään tekevän päätöksiä.

Valtuusto voi siirtää toimivaltaansa alaisilleen toimielimille, viranhaltijoille ja luottamushenkilöille. Valtuusto tekee toimivallan siirtoa koskevat päätökset aina hallintosäännöllä. Toimivaltaa ei voida siirtää erillisellä valtuuston päätöksellä. Päättyessään hallintosäännöstä valtuusto samalla määrittelee oman asemansa kunnan päätösvalan käyttäjänä, päättää toimielinten ja viranhaltijoiden välisestä työnjaosta ja ratkaisee, annetaanko kunnan viranomaiselle valta omalla päätöksellään siirtää toimivaltaansa edelleen. On huomattava, ettei laissa säädettyä toimivaltaa voi siirtää hallintosäännöllä.

Hallintosääntöön otetaan myös tarpeelliset toimivallan siirtämistä koskevat määräykset, joilla määrätään kunnan viranomaisten toimivallan jakautumisesta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa. Hallintosääntömääräyksissä on kuitenkin mahdollista siirtää toimivaltaa vain sellaisissa asioissa, joissa se on kuntalain 91 §:n mukaan sallittua. Pelkästään hallintosäännön määräyksillä ei voida poiketa viranomaiselle tai toimielimelle laissa säädetystä toimivallasta. Lähtökohtaisesti kunnissa toimitaan normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen aikana mahdollisimman pitkään normaalien johtamisjärjestelyjen, päätöksentekomenettelyiden ja toimivaltamääräysten mukaisesti. Valtuusto voi näin ollen arvioida hallintosäännön mukaisten normaalien toimivaltuuksien olevan riittäviä poikkeuksellisten tilanteiden hoitamiseen poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa.

Valtuuston on päätettävä luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista. Jos palkkio- ja korvausperusteista halutaan määrätä hallintosäännössä, tarkoituksenmukaista on ottaa määräykset hallintosääntöön omaksi luvukseksi.

Kunnan hallinnossa on noudatettava hallintosäännön määräyksiä. Mikäli hallintosäännöllä määrätystä toimivaltarajoista poiketaan, päätöksen tehnyt viranomainen ylittää toimivaltansa, ja kyseessä on menettelyvirhe, joka voi johtaa päätöksen kumoutumiseen muutoksenhaussa. Hallintosääntö sitoo myös valtuustoa itseään. Valtuusto ei voi poiketa hallintosäännöstä muuten kuin kunnan hallintosääntöä muuttamalla. Valtuusto ei siten voi ottaa ratkaistavakseen asiaa, jossa toimivalta on hallintosäännöllä siirretty muulle toimielimelle, viranhaltijalle tai luottamushenkilölle.

Kauhavan valtuusto on 12.6.2023 hyväksynyt kaupunkistrategian, jonka painopisteenä ovat mm. selkeä ja joustava organisaatio sekä kaupunkikonsernin yhtenäisyys. Tähän liittyvänä toimenpiteinä ovat mm. tehokas luottamushenkilö- ja virasto-organisaatio.

Kaupunginhallitus on 4.9.2023 asettanut hallintosäännön päivitystä ohjaavan toimikunnan. Toimikunta on kokoontunut 21 kertaa. Kaupunginhallitus on käsitellyt hallintosääntöä kahdessa iltakoulussa. Valtuustolle pidetään hallintosäännöstä iltakoulu ennen päätöksentekoa.

Toimikunta on pohjannut hallintosäännön päivitystä kaupungin voimassa olevaan hallintosääntöön sekä Suomen Kuntaliiton laatimaan hallintosääntömalliin, joka on laadittu täyttämään kuntalain 90 §:n mukaiset vähimmäisedellytykset. Hallintosääntömalli on laadittu kunnan toiminnan näkökulmasta. Hallintosääntömalli on laadittu ja toimitettu Kuntaliiton lakiyksikössä, ja valmistelussa on tehty yhteistyötä Kuntaliiton eri yksiköiden sekä KT Kunta- ja hyvinvointialueuudistajien kanssa.

Toimikunta on päivitystyön yhteydessä kuullut toimialajohtajia ja henkilöstöjohtajaa. Työn yhteydessä ilmeni, että hallintosäännön tarkistamisen yhteydessä on tarvetta tehdä muutoksia myös henkilöstöorganisaatioon. Tämän johdosta kaupunginhallitus päätti 31.3.2025 yhteistoimintaneuvotteluiden käynnistämisestä. Neuvotteluita käydään 7.4.-19.5.2025 välisenä aikana. Yhteistoimintamenettelyn päätökseen saattaminen tuodaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi. Yhteistoimintamenettelyn päätökseen saattamisen jälkeen mahdollisista toimenpiteistä päätetään hallintosäännön toimivallan mukaisesti.

Hallintosäännön valmistelussa on seurattu voimantulevaa lainsäädäntöä 30.4.2025 saakka, ja huomioitu tulevat muutostarpeet oppimisen tuen osalta 1.8.2025 alkaen (Laki perusopetuslain muuttamisesta (109/2024) ja siihen liittyviksi laeiksi). Selkeytetty terminologiaa, luettavuutta, yhtenäistetty viranomaisten tehtäviä ja ratkaisuvallaa sekä tehty stilistisiä korjauksia.

Uusi hallintosääntö esitetään tulevaan voimaan uuden 1.6.2025 aloittavan valtuustokauden alusta, ja se on käsitelty yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Vesa Rantala

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto hyväksyy liitteen mukaisen hallintosäännön.

Hallintojohtaja oikeutetaan tekemään hallintosääntöön teknisluonteisia tarkistuksia, kuten kirjoitusvirheiden korjauksia.

Asian käsittely

Petri Hietamäki ehdotti, että

1. luottamushenkilöiden palkkioita ei tarkisteta
2. maankäyttö- ja lupapalveluita ei siirretä tekniseltä toimialalta elinvoimapalveluihin.

Emma Kivikangas ehdotti, että kirjaston palveluvastaava -virkanimike muutetaan kirjastonjohtajaksi. Petri Hietamäki kannatti Kivikankaan ehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että Petri Hietamäen ehdotukset raukesivat kannattamattomina.

Puheenjohtaja totesi, että Emma Kivikangas on tehnyt kannatetun ehdotuksen kirjaston palveluvastaavan virkanimikkeen muuttamisesta kirjastonjohtajaksi, joten on suoritettava äänestys.

Puheenjohtajan ehdotuksesta äänestys hyväksyttiin suoritettavaksi nimenhuutoäänestyksenä siten, että kaupunginjohtajan ehdotusta (kirjaston palveluvastaava) kannattavat äänestävät ”jaa” ja Kivikankaan ehdotusta (kirjastonjohtaja) kannattavat äänestävät ”ei”.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin

- 8 ”jaa”-ääntä
- 3 ”ei”-ääntä.

Kaupunginjohtajan ehdotuksen puolesta äänestivät Teemu Hakala, Aapo Kamppinen, Risto Mattila, Tuula Mäki-Fränti, Harri Ojanperä, Tiina Roumio, Susanna Saarimaa ja Jari Välikangas.

Emma Kivikankaan ehdotuksen puolesta äänestivät Petri Hietamäki, Emma Kivikangas ja Sirpa Lammi.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginjohtajan ehdotuksen.

Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto hyväksyy liitteen mukaisen hallintosäännön.

Pöytäkirjaan merkittiin, että Esa Puronvarsi poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 19.40.

Lisätietoja

Kaupunginjohtaja Vesa Rantala, puh. 040 775 9075,
hallintojohtaja Liisa Salo, puh. 050 330 5286,
etunimi.sukunimi@kauhava.fi

Kaupunginvaltuusto 26.05.2025 § 42
587/00.01.01.00/2023

Asian käsittely

Keskustan valtuustoryhmän puheenjohtaja Marita Mattila ehdotti kaikkien valtuustossa edustettuna olevien valtuustoryhmien puheenjohtajien puolesta hallintosääntöön tehtäväksi seuraavat muutokset:

- 7 § Luottamushenkilön tehtävät, lisätään seuraavat kohdat:
 1. osallistua päätösten valmisteluun ja päätöksentekoon
 2. osallistua kaupungin toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen
 3. valvoa ja seurata viranhaltijoiden toimintaa ja huolehtia siitä, että toiminta on lainmukaista ja kuntalaisten edun mukaista
- 30 § Konsernijohtajan tehtävät ja toimivallan jako, poistetaan seuraava:

Kaupunginjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella vaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan. Kaupunginjohtaja nimeää tehtävän toteuttamista varten muita viranhaltijoita avustamaan konsernin tytär- ja osakkuusyhtiöiden toiminnan ja talouden seurannassa.

Toimialajohtajien tehtävänä on aktiivisella omistajaohjauksella yhteistyössä myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

- 31 § Tytäryhtiöiden hallitusten jäsenten kelpoisuus, poistetaan seuraava:

Tytäryhtiön hallitukseen valitaan vähintään yksi jäsen kaupungin johtoryhmän jäsenistä.

Tytäryhtiöiden toimitusjohtajien on toimitettava kaupunginjohtajalle yhtiön hallituksen jokaisen kokouksen kokouskutsu ja esityslista.

- 34 § Kaupunginhallituksen konserni- ja henkilöstöjaoston tehtävät ja toimivalta

Kaupunginhallituksen konserni- ja henkilöstöjaosto, poistetaan:
3. antaa ohjeet konserniyhtiöissä toimiville kaupungin edustajille

- 43 § Kaupunginjohtajan tehtävät ja toimivalta

Kaupunginjohtaja päättää
Yleishallinto (poistetaan):

8. konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisesta työnjaosta.

- 48 § Elämänlaatulautakunnan alaisten viranhaltijoiden tehtävät ja toimivalta

Kirjaston palveluvastaava, muutetaan takaisin nykyiseksi nimikkeeksi kirjastopäällikkö.

Lisäksi Mattila ehdotti kakkien valtuustoryhmien puheenjohtajien puolesta päätökseen lisättävän seuraavan toimenpideoitteen:

Hyväksyessään päätösehdotuksen valtuusto edellyttää, että uutta hallintosääntöä arvioidaan ja tarkastellaan uuden valtuustokauden alkaessa.

Puheenjohtaja tiedusteli valtuustolta ovatko kaikki Mattilan ehdottamien muutosten ja toimenpideoitteen lisäämisen kannalla. Puheenjohtaja totesi, että kaikki valtuutetut ovat Mattilan ehdotusten takana.

Päätös

Valtuusto hyväksyi hallintosäännön yksimielisesti Marita Mattilan esittämin muutoksin.

Hyväksytty hallintosääntö liitetään pöytäkirjaan.

Päätökseen lisättiin seuraava toimenpidealoite: Hyväksyessään päätösehdotuksen valtuusto edellyttää, että uutta hallintosääntöä arvioidaan ja tarkastellaan uuden valtuustokauden alkaessa.
